

Noorte Häääl 3. märtsil 1978

TEATRIKUU 78

Tänavune märts — teatrikuu — algas RAT «Estonias» olulise sündmusega: 2. kuupäeval toimus algupärase balleti «Anselmi lugu» esietendus. Muusika on Lepo Sumeralt, libreto ja koreograafia Mai Murdmaalt.

Balleti tegelased on oma nimed ja põhjooned saanud Ernst Theodor Amadeus Hoffmanni muinasjutust «Kuld-pott», kus üliõpilane Anselm otsib oma olemises ja armastuses tõelisi väärtusi. Valiku tegemine pole ta enese mina vastakate pooluste tõttu kaugetki lihtne. Nagu muinasjuttudes ikka, nii on ka siin tavalised inimesed kõrvuti ebatavaliste olenditega. Uues balletis on näiteks salamandrite kuningas, kuldsed maod, hieroglüüfid. Nemad jätkavad laval muinasjuttude traditsiooni olla millegi tõselulise või ideaalse nähtuse kauniks, salapäraseks sümboliks. Ja nii on «Anselmi lugu» oma igihaljuses ühtlasi üks ülimalt balletlik ballett, kuna fantastiline ja poeetiline on selle lavažanri iseloomulikud alged ammudest aegadest. Tärvitseb vaid meenutada kolme klassikalise balleti «Estonia» praegusest repertuaarist: Tšaikovski «Luikede järve» ja «Unuvat kaunitari» ning Adami «Giselle'i».

«Anselmi lugu» on noore helilooja Lepo Sumera esimene teos muusikateatrile. Ta varasem looming kuulub põhiliselt sümfoonilise, vokaalsümfoonilise, kammer- ja filmimuusika valdkonda. Eesti nooremas heliloomingus kiiu-nib tema looming esile erilise mõttetõsiduse ja tuumakusega, eriti kui arvestada selliseid kompositsioone nagu «In memoriam» H. Elleri mälestuseks, kantaat «Elust ja surmast» L. Seppeli sõnadele, muusika filmile «Juhan Liivi lugu». Seda rida jätkab nüüd «Anselmi lugu», tundliku maailmatajuga nooruki eneseleidmise lugu. Kuid, nagu tä-

«ANSELMI LOO» LAVALETULEKUL

● Stseen balletist «Anselmi lugu». Esiplaanil Veronika — Inge Arro, Anselm — Vjatšeslav Maimussov ja Paulmann — Aleksandr Kikinov.

GUNNAR VAIDLA foto

hendas Fr. Tuglas ühes marginaalis: «On õieti vähe või mitte midagi, mis meie tundmustes oleks täiesti uut ja kordumatut. Vahe tundmuste vahel on ainult nende ulatuses ja nõtkuses...» Ei oska nüüdisaegse (ammuks siis klassikalise) balleti repertuaarist nimetada ühtki teist õhtut täitvat teost, mis oleks kirjutatud sellise ühtse arendushingusega nagu «Anselmi lugu». Seda ei katkesta ükski

n.-õ. puhtantsuline episood. Kogu muusika reaalse ja fantaasiamaailma kooslus antakse otsekuu nimikangelase isiksuse kaudu, tema poolt läbitunnetatuna. Väga elamuslikud on orkestri kõlavärvid. Teose maagilisusest on nüüd eesti lavamuusikasse sügenenud mõndagi uut. Kui aga hoopiski lahkooniliselt balletimuusikat iseloomustada, siis arhitekt Mart Pordi sõnadega, kes teatri kunstinõukogus hindas seda

osa lavastusest nelja sõnaga: «Värske, karge, hingele lähedane!»

«Anselmi loo» lavastaja M. Murdmaa on «Estonia» balletiga seotud juba poolteist aastakümnet, nendest viimased viis aastat peaballettmeistrina. Tema loomingus võib juba pikemat aega täheldada kaht olulist taotlust: balletižanri rikastamist suurte, püsivate inimlike probleemidega ja nende probleemide avamist läbinisti sümfooniliselt arendatud balleti laadis.

«Anselmi lugu» on kahtlemata üks väga oluline lüli selles järjepidevas loomingulises tegevuses. Tundub, et lavastuses on M. Murdmaa oskus oma koreograafia muusikas olla saavutanud uue astme, erilise täpsuse ja selguse. Sealjuures suudab «Anselmi loo» tantsuline lahendus muusikast ka nagu edasi minna, lavastust kui mõttelist tervikut omapoolselt arendada ja täiendada.

«Anselmi lugu» kuulub nende õnnelikkude lavastuste hulka, kus kunstnik pakub enam kui lihtsalt etenduse kujundust dekoratsioonide ja kostüümidega. Ta on lavastuse kolmas autor. Külaliskunstnik Aime Undi loodud atmosfääri salapärasuses ja ilus, ta värvides, dekoratsioonikujundite sümboolikas, kaunites kostüümides peegeldub tiiki olemus, tegelaste kujutluslaad. Anselmi suurt ja paljutahulist osa tantsis esietendusel Vjatšeslav Maimussov. Tema armastuse kaunist ideaalkuju Serpentinat, kuldsed madu — Tamara Soone. Anselmi olemuslikest kaksikpoolustest esitab võimukat, pahelist Nõiamoori Juta Lehiste, Salamandrite kuningat, igavese põlemise ja otsingute sümbolit — Janis Garancite. Oleskevate bürgerite peamehe, kõrge ametniku Paulmanni roll on noorele Aleksandr Kikinovile esimene vastutusrikas ülesanne. Paulmanni tüdruku võrgutavat naitumis- ja positsioonihimulist Veronika täitsis Inge Arro, ametnik Heerbrand — Mihhail Netsšajev.

Orkestrit juhatab Vallo Järvi.

VILMA PAALMA